కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ షష్ఠ కాణ్డే పఞ్చమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ఇన్ద్రో వృత్రాయ వజ్రముదయచ్ఛథ్స వృత్రో వజ్రాదుద్యతాదబిభేథ్సోఽబ్రవీన్మా మే ప్ర హారస్తి వా ఇదం మయి వీర్యం తత్తే ప్ర దాస్యామీతి తస్మా ఉక్థ్యం ప్రాఽయచ్ఛత్తస్మై ద్వితీయముదయచ్ఛథ్సోఽబ్రవీన్మా మే ప్ర హారస్తి వా ఇదం మయి వీర్యం తత్తే ప్ర దాస్యామీతి [౧] తస్మా ఉక్థ్యమేవ ప్రాఽయచ్ఛత్తస్మై తృతీయముదయచ్ఛత్తం విష్ణురన్వతిష్ఠత జహీతి సోఽబ్రవీన్మా మే ప్ర హారస్తి వా ఇదం మయి వీర్యం తత్తే ప్ర దాస్యామీతితస్మా ఉక్థ్యమేవ ప్రాఽయచ్ఛత్తం నిర్మాయం భూతమహన్ యజ్ఞో హి తస్య మాయాఽఽసీద్యదుక్థ్యో గృహ్యత ఇన్ద్రియమేవ [౨] తద్వీర్యం యజమానో భ్రాతృవ్యస్య వృఙ్క్త ఇన్ద్రాయ త్వా బృహద్వతే వయస్వత ఇత్యాహేన్ద్రాయ హి స తం ప్రాయచ్ఛత్తస్మై త్వా విష్ణవే త్వేత్యాహ యదేవ విష్ణురన్వతిష్ఠత జహీతి తస్మాద్విష్ణుమన్వాభజతి త్రిర్నిర్గృహ్ణాతి త్రిర్హి స తం తస్మై ప్రాఽయచ్ఛదేష తే యోనిః పునర్హవిరసీత్యాహ పునఃపున- [3] ర్హ్యస్మాన్నిర్గృహ్ణాతి చక్షుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదుక్థ్యస్తస్మాదుక్థ్యగ్ం హుతగ్ం సోమా అన్వాయన్తి తస్మాదాత్మా చక్షురన్వేతి తస్మాదేకం యన్తం బహవోఽను యన్తి తస్మాదేకో బహూనాం భద్రో భవతి తస్మాదేకో బహ్వీర్జాయా విన్దతే యది కామయేతాఽధ్వర్యురాత్మానం యజ్ఞయశసేనాఽర్పయేయమిత్యన్తరాఽఽహవనీయఞ్చ హవిర్ధానఞ్చ తిష్ఠన్నవ నయే- [౪] దాత్మానమేవ యజ్ఞయశసేనాఽర్పయతి యది కామయేత యజమానం యజ్ఞయశసేనాఽర్పయేయమిత్యన్తరా సదోహవిర్ధానే తిష్ఠన్నవ నయేద్యజమానమేవ యజ్ఞయశసేనాఽర్పయతి యది కామయేత సదస్యాన్ యజ్ఞయశసేనాఽర్పయేయమితి

సద ఆలభ్యాఽవ నయేథ్సదస్యాసేవ యజ్ఞయశసేనాఽర్పయతి॥[౫]
ఇతీన్ద్రియమేవ పునఃపునర్పయేత్త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ||**6.5.1**||

ఆయుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధ్రువ ఉత్తమో గ్రహాణాం గృహ్యతే తస్మాదాయుః ప్రాణానాముత్తమం మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా ఇత్యాహ మూర్ధానమేవైనగ్ం సమానానాఙ్కరోతి వైశ్వానరమృతాయ జాతమగ్నిమిత్యాహ వైశ్వానరగ్ం హి దేవతయాఽఽయురుభయతోవైశ్వానరో గృహ్యతే తస్మాదుభయతః ప్రాణా అధస్తాచ్చోపరిష్టాచ్చాఽర్ధినోఽన్యే గ్రహా గృహ్యన్తేఽర్ధీ ధ్రువస్తస్మా- [౬] దర్ధ్యవాఙ్ప్రాణోఽన్యేషాం ప్రాణానాముపోప్తేఽన్యే గ్రహాః సాద్యన్తేఽనుపోప్తే ధ్రువస్తస్మాదస్థ్నాఽన్యాః ప్రజాః ప్రతితిష్ఠన్తి మాగ్ంసేనాఽన్యా అసురా వా ఉత్తరతః పృథివీం పర్యాచికీర్షన్తాం దేవా ధ్రువేణాఽదృగ్ంహన్తద్ధ్రువస్య ధ్రువత్వం యద్ధ్రువ ఉత్తరతః సాద్యతే ధృత్యా ఆయుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధ్రువ ఆత్మా హోతా యద్ధోతృచమసే ధ్రువమవనయత్యాత్మన్నేవ యజ్ఞస్యా- [౭] ఽఽయుర్దధాతి పురస్తా దుక్థస్యాఽవనీయ ఇత్యాహుః పురస్తాద్ధ్యాయుషో భుఙ్క్తే మధ్యతోఽవనీయ ఇత్యాహుర్మధ్యమేన హ్యాయుషో భుఙ్క్త ఉత్తరార్ధేఽవనీయ ఇత్యాహురుత్తమేన హ్యాయుషో భుఙ్క్తే వైశ్వదేవ్యామృచి శస్యమానాయామవ నయతి వైశ్వదేవ్యో వై ప్రజాః ప్రజాస్వేవాఽఽయుర్దధాతి॥[౮]
ధృవస్తస్మాదేవ యజ్ఞస్యైకాన్న చత్వారిగ్ంశచ్చ||**6.5.2**||

యజ్ఞేన వై దేవాః సువర్గం లోకమాయన్తేఽమన్యన్త మనుష్యా నోఽన్వాభవిష్యన్తీతి తే సంవథ్సరేణ యోపయిత్వా సువర్గంల్లోకమాయన్తమృషయ ఋతుగ్రహైరేవాఽను ప్రాఽజానన్ యదృతుగ్రహా గృహ్యన్తే సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్యై ద్వాదశ గృహ్యన్తే

ద్వాదశ మాసాః సంవథ్సరః సంవథ్సరస్య ప్రజ్ఞాత్యై సహ ప్రథమౌ గృహ్యేతే సహోత్తమౌ తస్మాద్ద్వౌద్వావృతూ ఉభయతోముఖమృతుపాత్రం భవతి కో [౯] హి తద్వేద యత ఋతూనాం ముఖమృతునా ప్రేష్యేతి షట్కృత్వ ఆహ షడ్వా ఋతవ ఋతూనేవ ప్రీణాత్యృతుభిరితి చతుశ్చతుష్పద ఏవ పశూన్ప్రీణాతి ద్విః పునర్ఋతునాఽఽహ ద్విపద ఏవ ప్రీణాత్యృతునా ప్రేష్యేతి షట్కృత్వ ఆహర్తుభిరితి చతుస్తస్మాచ్చతుష్పాదః పశవ ఋతూనుప జీవన్తి ద్విః [౧౦] పునర్ఋతునాఽఽహ తస్మాద్ద్విపాదశ్చతుష్పదః పశూనుప జీవన్త్యృతునా ప్రేష్యేతి షట్కృత్వ ఆహర్తుభిరితి చతుర్ద్విః పునర్ఋతునాఽఽహాఽఽక్రమణమేవ తథ్సేతుం యజమానః కురుతే సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై నాఽన్యోఽన్యమను ప్ర పద్యేత యదన్యోఽన్యమను ప్ర పద్యేతర్తుర్ఋతుమను ప్ర పద్యేతర్తవో మోహుకాః స్యుః [౧౧] ప్రసిద్ధమేవాఽధ్వర్యుర్దక్షిణేన ప్ర పద్యతే ప్రసిద్ధం ప్రతిప్రస్థాతోత్తరేణ తస్మాదాదిత్యః షణ్మాసో దక్షిణేనైతి షడుత్తరేణోపయామగృహీతోఽసి సగ్ంసర్పోఽస్యగ్ంహస్పత్యాయ త్వేత్యాహాఽస్తి త్రయోదశో మాస ఇత్యాహుస్తమేవ తత్ప్రీణాతి॥[౧౨]

కో జీవన్తి ద్విస్స్యుశ్చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ॥**6.5.3**॥

సువర్గాయ వా ఏతే లోకాయ గృహ్యన్తే యదృతుగ్రహా జ్యోతిరిన్ద్రాగ్నీ యదైన్ద్రాగ్నమృతుపాత్రేణ గృహ్ణాతి జ్యోతిరేవాఽస్మా ఉపరిష్టాద్దధాతి సువర్గస్య లోకస్యాఽనుఖ్యాత్యా ఓజోభృతౌ వా ఏతౌ దేవానాం యదిన్ద్రాగ్నీ యదైన్ద్రాగ్నో గృహ్యత ఓజ ఏవాఽవ రున్ధే వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి వైశ్వదేవ్యో వై ప్రజా అసావాదిత్యః శుక్రో యద్వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి తస్మాదసావాదిత్యః [౧౩] సర్వాః ప్రజాః ప్రత్యఙ్ఙుదేతి తస్మాథ్సర్వ ఏవ మన్యతే మాం ప్రత్యుదగాదితి వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి వైశ్వదేవ్యో వై ప్రజాస్తేజః శుక్రో యద్వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి ప్రజాస్వేవ

తేజో దధాతి॥[౧౪]

తస్మాదసావాదిత్యస్త్రిగ్ంశచ్చ||**6.5.4**||

ఇన్ద్రో మరుద్భిః సాంవిద్యేన మాధ్యన్దినే సవనే వృత్రమహన్ యన్మాధ్యన్దినే సవనే మరుత్వతీయా గృహ్యన్తే వార్త్రఘ్నా ఏవ తే యజమానస్య గృహ్యన్తే తస్య వృత్రం జఘ్నుష ఋతవోఽముహ్యన్థ్స ఋతుపాత్రేణ మరుత్వతీయానగృహ్ణాత్తతో వై స ఋతూన్ప్రాఽజానాద్యదృతుపాత్రేణ మరుత్వతీయా గృహ్యన్త ఋతూనాం ప్రజ్ఞాత్యై వజ్రం వా ఏతం యజమానో భ్రాతృవ్యాయ ప్ర హరతి యన్మరుత్వతీయా ఉదేవ ప్రథమేన [౧౫] యచ్ఛతి ప్ర హరతి ద్వితీయేన స్తృణుతే తృతీయేనాఽఽయుధం వా ఏతద్యజమానః సగ్గ్స్కురుతే యన్మరుత్వతీయా ధనురేవ ప్రథమో జ్యా ద్వితీయ ఇషుస్తృతీయః ప్రత్యేవ ప్రథమేన ధత్తే వి సృజతి ద్వితీయేన విధ్యతి తృతీయేనేన్ద్రో వృత్రగ్ం హత్వా పరాం పరావతమగచ్ఛదపాఽరాధమితి మన్యమానః స హరితోఽభవథ్స ఏతాన్మరుత్వతీయానాత్మస్పరణానపశ్యత్తానగృహ్ణీత [౧౬] ప్రాణమేవ ప్రథమేనాఽస్పృణుతాఽపానన్ద్వితీయేనాఽఽత్మానన్తృతీయేనాఽఽత్మస్పరణా వా ఏతే యజమానస్య గృహ్యన్తే యన్మరుత్వతీయాః ప్రాణమేవ ప్రథమేన స్పృణుతేఽపానన్ద్వితీయేనాఽఽత్మానం తృతీయేనేన్ద్రో వృత్రమహన్తం దేవా అబ్రువన్మహాన్ వా అయమభూద్యో వృత్రమవధీదితి తన్మహేన్ద్రస్య మహేన్ద్రత్వగ్ం స ఏతం మాహేన్ద్రముద్ధారముదహరత వృత్రగ్ం హత్వాఽన్యాసు దేవతాస్వధి యన్మాహేన్ద్రో గృహ్యత ఉద్ధారమేవ తం యజమాన ఉద్ధరతేఽన్యాసు ప్రజాస్వధి శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి యజమానదేవత్యో వై మాహేన్ద్రస్తేజః శుక్రో యన్మాహేన్ద్రగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి యజమాన ఏవ తేజో దధాతి॥[౧౭]

ప్రథమేనాఽగృహ్ణీత దేవతాస్వష్టావిగ్ంశతిశ్చ||**6.5.5**||

అదితిః పుత్రకామా సాధ్యేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మౌదనమపచత్తస్యా
ఉచ్ఛేషణమదదుస్తత్ప్రాఽఽశ్నాత్సా రేతోఽధత్త తస్యై చత్వార ఆదిత్యా అజాయన్త సా
ద్వితీయమపచత్సాఽమన్యతోచ్ఛేషణాన్మ ఇమేఽజ్ఞత యదగ్రే ప్రాశిష్యామీతో మే
వసీయాగ్ంసో జనిష్యన్త ఇతి సాఽగ్రే ప్రాఽఽశ్నాత్సా రేతోఽధత్త తస్యై
వ్యృద్ధమాణ్డమజాయత సాఽఽదిత్యేభ్య ఏవ [౧౦] తృతీయమపచద్భోగాయ మ ఇదగ్గ్
శ్రాన్తమస్త్వితి తేఽబ్రువన్వరం వృణామహై యోఽతో జాయాతా అస్మాకగ్ం స
ఏకోఽసద్యోఽస్య ప్రజాయామృధ్యాతా అస్మాకం భోగాయ భవాదితి తతో
వివస్వానాదిత్యోఽజాయత తస్య వా ఇయం ప్రజా యన్మనుష్యాస్తాస్వేక ఏవర్ధో యో
యజతే స దేవానాం భోగాయ భవతి దేవా వై యజ్ఞా- [౧౬] ద్రుద్రమన్తరాయన్త్స
ఆదిత్యానన్వాక్రమత తే ద్విదేవత్యాన్ప్రాఽపద్యన్త తాన్న ప్రతి ప్రాఽయచ్ఛన్తస్మాదపి వధ్యం
ప్రపన్నన్న ప్రతి ప్ర యచ్ఛన్తి తస్మాద్ద్విదేవత్యేభ్య ఆదిత్యో నిర్గృహ్యతే
యదుచ్ఛేషణాదజాయన్త తస్మాదుచ్ఛేషణాద్గృహ్యతే తిసృభిర్ఋగ్భిర్గృహ్ణాతి మాతా పితా
పుత్రస్తదేవ తన్మిథునముల్బం గర్భో జరాయు తదేవ త- [౨౦] న్మిథునం పశవో వా ఏతే
యదాదిత్య ఊర్గ్దధి దధ్నా మధ్యతః శ్రీణాత్యూర్జమేవ పశూనాం మధ్యతో దధాతి
శృతాతఙ్క్యేన మేధ్యత్వాయ తస్మాదామా పక్వం దుహే పశవో వా ఏతే యదాదిత్యః
పరిశ్రిత్య గృహ్ణాతి ప్రతిరుధ్యైవాఽస్మై పశూన్గృహ్ణాతి పశవో వా ఏతే యదాదిత్య ఏష
రుద్రో యదగ్నిః పరిశ్రిత్య గృహ్ణాతి రుద్రాదేవ పశూనన్తర్దధా- [౨౧] త్యేష వై
వివస్వానాదిత్యో యదుపాగ్ంశుసవనః స ఏతమేవ సోమపీథం పరి శయ ఆ
తృతీయసవనాద్వివస్వ ఆదిత్యైష తే సోమపీథ ఇత్యాహ వివస్వన్తమేవాఽఽదిత్యగ్ం
సోమపీథేన సమర్ధయతి యా దివ్యా వృష్టిస్తయా త్వా శ్రీణామీతి వృష్టికామస్య
శ్రీణీయాద్వృష్టిమేవాఽవ రున్ధే యది తాజక్ప్ర స్కన్దేద్వర్షుకః పర్జన్యః స్యాద్యది

చిరమవర్షుకో న సాదయత్యసన్నాద్ధి ప్రజాః ప్రజాయన్తే నాఽను వషట్కరోతి యదనువషట్కుర్యాద్రుద్రం ప్రజా అన్వవసృజేన్న హుత్వాఽన్వీక్షేత యదన్వీక్షేత చక్షురస్య ప్రమాయుకగ్గ్ స్యాత్తస్మాన్నాఽన్వీక్ష్యః॥[౨౨]

*ఏవ యజ్ఞాజ్జరాయు తదేవ తదన్తర్దధాతి న సప్తవిగ్ంశతిశ్చ||**6.5.6**||*

అన్తర్యామపాత్రేణ సావిత్రమాగ్రయణాద్గృహ్ణాతి ప్రజాపతిర్వా ఏష యదాగ్రయణః ప్రజానాం ప్రజననాయ న సాదయత్యసన్నాద్ధి ప్రజాః ప్రజాయన్తే నాఽను వషట్కరోతి యదనువషట్కుర్యాద్రుద్రం ప్రజా అన్వవసృజేదేష వై గాయత్రో దేవానాం యథ్సవితైష గాయత్రియై లోకే గృహ్యతే యదాగ్రయణో యదన్తర్యామపాత్రేణ సావిత్రమాగ్రయణాద్గృహ్ణాతి స్వాదేవైనం యోనేర్నిర్గృహ్ణాతి విశ్వే [౨౩] దేవాస్తృతీయగ్ం సవనం నోదయచ్ఛన్తే సవితారం ప్రాతఃసవనభాగగ్ం సన్తం తృతీయసవనమభి పర్యణయన్తతో వై తే తృతీయగ్ం సవనముదయచ్ఛన్ యత్తృతీయసవనే సావిత్రో గృహ్యతే తృతీయస్య సవనస్యోద్యత్యై సవితృపాత్రేణ వైశ్వదేవఙ్కలశాద్గృహ్ణాతి వైశ్వదేవ్యో వై ప్రజా వైశ్వదేవః కలశః సవితా ప్రసవానామీశే యథ్సవితృపాత్రేణ వైశ్వదేవం కలశాద్గృహ్ణాతి సవితృప్రసూత ఏవాఽస్మై ప్రజాః ప్ర [౨౪] జనయతి సోమే సోమమభి గృహ్ణాతి రేత ఏవ తద్దధాతి సుశర్మాఽసి సుప్రతిష్ఠాన ఇత్యాహ సోమే హి సోమమభిగృహ్ణాతి ప్రతిష్ఠిత్యా ఏతస్మిన్వా అపి గ్రహే మనుష్యేభ్యో దేవేభ్యః పితృభ్యః క్రియతే సుశర్మాఽసి సుప్రతిష్ఠాన ఇత్యాహ మనుష్యేభ్య ఏవైతేన కరోతి బృహదిత్యాహ దేవేభ్య ఏవైతేన కరోతి నమ ఇత్యాహ పితృభ్య ఏవైతేన కరోత్యేతావతీర్వై దేవతాస్తాభ్య ఏవైనగ్ం సర్వాభ్యో గృహ్ణాత్యేష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్య ఇత్యాహ వైశ్వదేవో హ్యేషః॥ [౨౫]

*విశ్వే ప్ర పితృభ్య ఏవైతేన కరోత్యేకాన్న విగ్ంశతిశ్చ||**6.5.7**||*

ప్రాణో వా ఏష యదుపాగ్ంశుర్యదుపాగ్ంశుపాత్రేణ ప్రథమశ్చోత్తమశ్చ గ్రహౌ గృహ్యే
తేప్రాణమేవాఽను ప్రయన్తి ప్రాణ మనూద్యన్తి ప్రజాపతిర్వా ఏష యదాగ్రయణః ప్రాణ
ఉపాగ్ంశుః పత్నీః ప్రజాః ప్ర జనయన్తి యదుపాగ్ంశుపాత్రేణ
పాత్నీవతమాగ్రయణాద్గృహ్ణాతి ప్రజానాం ప్రజననాయ తస్మాత్ప్రాణం ప్రజా అను ప్ర
జాయన్తే దేవా వా ఇతైతః పత్నీః సువర్గం [౨౬] లోకమజిగాగ్ంసన్తే సువర్గం లోకం న
ప్రాఽజానన్త ఏతం పాత్నీవతమపశ్యన్తమగృహ్ణత తతో వై తే సువర్గం లోకం ప్రాఽజానన్
యత్పాత్నీవతో గృహ్యతే సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్యై స సోమో నాఽతిష్ఠత స్త్రీభ్యో
గృహ్యమాణస్తం ఘృతం వజ్రఙ్కృత్వాఽఘ్నన్తన్నిరిన్ద్రియం భూతమగృహ్ణన్తస్మాత్స్త్రియో
నిరిన్ద్రియా అదాయాదీరపి పాపాత్పుగ్ంస ఉపస్తితరం [౨౭] వదన్తి యద్ఘృతేన పాత్నీవతగ్గ్
శ్రీణాతి వజ్రేణైవైనం వశే కృత్వా గృహ్ణాత్యుపయామగృహీతోఽసీత్యాహేయం వా
ఉపయామస్తస్మాదిమాం ప్రజా అను ప్ర జాయన్తే బృహస్పతిసుతస్య త ఇత్యాహ బ్రహ్మ వై
దేవానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణైవాఽస్మై ప్రజాః ప్ర జనయతీన్దో ఇత్యాహ రేతో వా ఇన్దూ రేత
ఏవ తద్దధాతీన్ద్రియావ ఇ- [౨౮] త్యాహ ప్రజా వా ఇన్ద్రియం ప్రజా ఏవాఽస్మై ప్ర
జనయత్యగ్నా 3 ఇత్యాహాఽగ్నిర్వై రేతోధాః పత్నీవ ఇత్యాహ మిథునత్వాయ సజూర్దేవేన
త్వష్ట్రా సోమం పిబేత్యాహ త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృద్రూపమేవ పశుషు
దధాతి దేవా వై త్వష్టారమజిఘాగ్ంసన్థ్స పత్నీః ప్రాఽపద్యత తన్న ప్రతి
ప్రాఽయచ్ఛన్తస్మాదపి [౨౯] వధ్యం ప్రపన్నం న ప్రతి ప్ర యచ్ఛన్తి తస్మాత్పాత్నీవతే త్వష్ట్రేఽపి
గృహ్యతే న సాదయత్యసన్నాద్ధి ప్రజాః ప్రజాయన్తే నాఽను వషట్కరోతి
యదనువషట్కుర్యాద్రుద్రం ప్రజా అన్వవసృజేద్యన్నాఽనువషట్కుర్యాదశాన్తమగ్నీథ్సోమం
భక్షయేదుపాగ్గ్శ్వను వషట్కరోతి న రుద్రం ప్రజా అన్వవసృజతి శాన్తమగ్నీథ్సోమం
భక్షయత్యగ్నీన్నేష్టురుపస్థమా సీద [30] నేష్టః పత్నీముదానయేత్యాహాఽగ్నీదేవ నేష్టరి రేతో

దధాతి నేష్టా పత్నియాముద్గాత్రా సం ఖ్యాపయతి ప్రజాపతిర్వా ఏష యదుద్గాతా ప్రజానాం ప్రజననాయాప ఉప ప్ర వర్తయతి రేత ఏవ తథ్సిఞ్చత్యూరుణోప ప్ర వర్తయత్యూరుణా హి రేతః సిచ్యతే నగ్నంక్రియోరుముప ప్ర వర్తయతి యదా హి నగ్న ఊరుర్భవత్యథ మిథునీ భవతోఽథ రేతః సిచ్యతేఽథ ప్రజాః ప్ర జాయన్తే॥[30]

పత్నీస్సువర్గముపస్తితరమిన్ద్రియావ ఇత్యపి సీద మిథున్యష్టా చ॥**6.5.8**॥

ఇన్ద్రో వృత్రమహన్తస్య శీర్షకపాలముదౌబ్జథ్స ద్రోణకలశోఽభవత్తస్మాథ్సోమః సమప్రవథ్స హారియోజనోఽభవత్తం వ్యచికిథ్సజ్జుహవానీ ౩ మా హౌషా ౩ మితి సోఽమన్యత యద్ధోష్యామ్యామగ్ం హోష్యామి యన్న హోష్యామి యజ్ఞవేశసఙ్కరిష్యామీతి తమధ్రియత హోతుగ్ం సోఽగ్నిరబ్రవీన్న మయ్యామగ్ం హోష్యసీతి తం ధానాభిరశ్రీణాత్- [32] తగ్ం శృతం భూతమజుహోద్యద్ధానాభిర్హారియోజనగ్గ్ శ్రీణాతి శృతత్వాయ శృతమేవైనం భూతఞ్జుహోతి బహ్వీభిః శ్రీణాత్యేతావతీరేవాఽస్యాముష్మిఀల్లోకే కామదుఘా భవన్త్యథో ఖల్వాహురేతా వా ఇన్ద్రస్య పృశ్నయః కామదుఘా యద్ధారియోజనీరితి తస్మాద్బహ్వీభిః శ్రీణీయాదృక్సామే వా ఇన్ద్రస్య హరీ సోమపానౌ తయోః పరిధయ ఆధానం యదప్రహృత్య పరిధీఞ్జుహుయాదన్తరాధానాభ్యా- [33] ఙ్ఘాసం ప్ర యచ్ఛేత్ప్రహృత్య పరిధీఞ్జుహోతి నిరాధానాభ్యామేవ ఘాసం ప్ర యచ్ఛత్యున్నేతా జుహోతి యాతయామేవ హ్యేతర్హ్యధ్వర్యుః స్వగాకృతో యదధ్వర్యుర్జుహుయాద్యథా విముక్తం పునర్యునక్తి తాదృగేవ తచ్ఛీర్షన్నధి నిధాయ జుహోతి శీర్షతో హి స సమభవద్విక్రమ్య జుహోతి విక్రమ్య హీన్ద్రో వృత్రమహన్థ్సమృద్ధ్యై పశవో వై హారియోజనీర్యథ్సం భిన్ద్యాదల్పా [34] ఏనం పశవో భుఞ్జన్త ఉప తిష్ఠేరన్ యన్న సమ్భిన్ద్యాద్బహవ ఏనం పశవోఽభుఞ్జన్త ఉప తిష్ఠేరన్మనసా సమ్బాధత ఉభయం కరోతి బహవ ఏవైనం పశవో భుఞ్జన్త ఉప తిష్ఠన్త ఉన్నేతర్యుపహవమిచ్ఛన్తే య ఏవ తత్ర సోమపీథస్తమేవాఽవ రున్ధత ఉత్తరవేద్యాం ని

వపతి పశవో వా ఉత్తరవేదిః పశవో హారియోజనీః పశుష్వేవ పశూన్ప్రతి ష్ఠాపయన్తి॥[38]
అశ్రీణాదన్తరాధానాభ్యామల్పాస్స్థపయన్తి॥6.5.9॥

గ్రహాన్ వా అను ప్రజాః పశవః ప్ర జాయన్త ఉపాగ్శ్వన్తర్యామావజావయః శుక్రామన్థినౌ పురుషా ఋతుగ్రహానేకశఫా ఆదిత్యగ్రహం గావ ఆదిత్యగ్రహో భూయిష్ఠాభిర్ఋగ్భిర్గృహ్యతే తస్మాద్గావః పశూనాం భూయిష్ఠా యత్త్రిరుపాగ్ంశుగ్ం హస్తేన విగృహ్ణాతి తస్మాద్ద్వౌ త్రీనజా జనయత్యథావయో భూయసీః పితా వా ఏష యదాగ్రయణః పుత్రః కలశో యదాగ్రయణ ఉపదస్యేత్కలశాద్గృహ్ణీయాద్యథా పితా [39] పుత్రఙ్క్షిత ఉపధావతి తాదృగేవ తద్యత్కలశ ఉపదస్యేదాగ్రయణాద్గృహ్ణీయాద్యథా పుత్రః పితరం క్షిత ఉపధావతి తాదృగేవ తదాత్మా వా ఏష యజ్ఞస్య యదాగ్రయణో యద్గ్రహో వా కలశో వోపదస్యేదాగ్రయణాద్గృహ్ణీయాదాత్మన ఏవాధి యజ్ఞన్నిష్కరోత్యవిజ్ఞాతో వా ఏష గృహ్యతే యదాగ్రయణః స్థాల్యా గృహ్ణాతి వాయవ్యేన జుహోతి తస్మాద్- [40] గర్భేణావిజ్ఞాతేన బ్రహ్మహావభృథమవ యన్తి పరా స్థాలీరస్యన్త్యుద్వాయవ్యాని హరన్తి తస్మాత్స్త్రియఞ్జాతాం పరాస్యన్త్యుత్పుమాగ్ంసగ్ం హరన్తి యత్పురోరుచమాహ యథా వస్యస ఆహరతి తాదృగేవ తద్గ్రహఙ్గృహ్ణాతి యథా వస్యస ఆహృత్య ప్రాహ తాదృగేవ తద్యత్సాదయతి యథా వస్యస ఉపనిధాయాపక్రామతి తాదృగేవ తద్యద్వై యజ్ఞస్య సామ్నా యజుషా క్రియతే శిథిలం తద్యదృచా తద్దృఢం పురస్తాదుపయామా యజుషా గృహ్యన్త ఉపరిష్టాదుపయామా ఋచా యజ్ఞస్య ధృత్యై॥[41]
యథా పితా తస్మాదపక్రామతి తాదృగేవ తద్యదష్టాదశ చ॥6.5.10॥

ప్రాన్యాని పాత్రాణి యుజ్యన్తే నాన్యాని యాని పరాచీనాని ప్రయుజ్యన్తేఽముమేవ

త్రైర్లోకమభి జయతి పరాజీవ హ్యసౌ లోకో యాని పునః ప్రయుజ్యన్త ఇమమేవ
త్రైర్లోకమభి జయతి పునఃపునరివ హ్యయం లోకః ప్రాఽన్యాని పాత్రాణి యుజ్యన్తే
నాఽన్యాని యాని పరాచీనాని ప్రయుజ్యన్తే తాన్యన్వోషధయః పరా భవన్తి యాని పునః [౩౯]
ప్రయుజ్యన్తే తాన్యన్వోషధయః పునరా భవన్తి ప్రాఽన్యాని పాత్రాణి యుజ్యన్తే నాఽన్యాని
యాని పరాచీనాని ప్రయుజ్యన్తే తాన్యన్వారణ్యాః పశవోఽరణ్యమప యన్తి యాని పునః
ప్రయుజ్యన్తే తాన్యను గ్రామ్యాః పశవో గ్రామముపావయన్తి యో వై గ్రహాణాం నిదానం
వేద నిదానవాన్భవత్యాజ్యమిత్యుక్థం తద్వై గ్రహాణాం నిదానం యదుపాగ్ంశు శగ్ంసతి
త- [౪౦] దుపాగ్శ్వన్తర్యామయోర్యదుచ్చైస్తదితరేషాం గ్రహాణామేతద్వై గ్రహాణాం
నిదానం య ఏవం వేద నిదానవాన్భవతి యో వై గ్రహాణాం మిథునం వేద ప్ర ప్రజయా
పశుభిర్మిథునైర్జాయతే స్థాలీభిరన్యే గ్రహా గృహ్యన్తే వాయవ్యైరన్య ఏతద్వై గ్రహాణాం
మిథునం య ఏవం వేద ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయత ఇన్ద్రస్త్వష్టుః
సోమమభీషహాఽపిబథ్స విష్వఙ్- [౪౧] వ్యార్చ్ఛథ్స ఆత్మన్నారమణన్నాఽవిన్దథ్స
ఏతాననుసవనం పురోడాశానపశ్యత్తాన్నిరవపత్తైర్వై స ఆత్మన్నారమణమకురుత
తస్మాదనుసవనం పురోడాశా నిరుప్యన్తే తస్మాదనుసవనం పురోడాశానాం
ప్రాఽశ్నీయాదాత్మన్నేవాఽఽరమణఙ్కురుతే నైనగ్ం సోమోఽతి పవతే బ్రహ్మవాదినో వదన్తి
నర్చా న యజుషా పఙ్క్తిరాప్యతేఽథ కిం యజ్ఞస్య పాఙ్క్తత్వమితి ధానాః కరమ్భః
పరివాపః పురోడాశః పయస్యా తేన పఙ్క్తిరాప్యతే తద్యజ్ఞస్య పాఙ్క్తత్వమ్॥[౪౨]

భవన్తి యాని పునశ్శగ్ంసతి తద్విష్వఙ్క్తిశ్చతుర్దశ చ||**6.5.11**||

ఇన్ద్రో వృత్రాయాఽఽయుర్వై యజ్ఞేన సువర్గాయేన్ద్రో మరుద్భిరదితిరన్తర్యామపాత్రేణ ప్రాణ ఉపాగ్ంశుపాత్రేణేన్ద్రో వృత్రమహన్తస్య గ్రహాన్ప్రాఽన్యాన్యేకాదశ||**11**||

ఇన్ద్రో వృత్రాయ పునర్ ఋతునాఽఽహ మిథునం పశవో నేష్టః పత్నీముపాగ్ంశ్వన్తర్యామయోర్ద్విచత్వారిగ్ంశత్॥౪౨॥

ఇన్ద్రో వృత్రాయ పాఙ్క్తత్వమ్॥

॥హరి॑: ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి షష్ఠ కాణ్డే పఞ్చమః ప్రశ్నః॥